

Resumé – Vznik jednotných zemědělských družstev a jejich právní zakotvení

V této diplomové práci zabývám právní úpravou jednotných zemědělských družstev v počátečním období jejich zakládání a některými souvisejícími programově-politickými dokumenty.

V první části se věnuji období od vyhlášení Košického vládního programu do února 1948, především některým programovým dokumentům ministerstva zemědělství (Družstevní anketa, „Ďurišovy zákony“, Hradecký program). Zmiňuji se zde i o nově zakládaných typech družstev, zejména o *zemědělských výrobních družstvech*, jejichž podoba svým způsobem předznamenala podobu pozdějších JZD.

V části druhé se zabývám obdobím od února 1948 do přijetí zákona o jednotných zemědělských družstvech. Soustřeďuji se zde především na činnost stranických a státních orgánů po vydání známé rezoluce Informačního byra v červnu 1948 a s tím související přípravou kolektivizace, resp. přípravou vydání zákona o jednotných zemědělských družstvech. V této části se věnuji také změnám v právní úpravě družstevnictví jako takového (zákon o Ústřední radě družstev), distribuce zemědělských výrobků, systému povinných dodávek, státní správy v oblasti zemědělství a konečně mechanizace zemědělství, protože tyto právní úpravy měly pro počínající kolektivizaci vesnice zásadní význam.

V části třetí je zpracováno období od přijetí zákona o jednotných zemědělských družstvech do konce roku 1950. Zde se zabývám zákonem o jednotných zemědělských družstvech samým, nařízením ministerstva zemědělství, zákon provádějícím a tzv. vzorovými stanovami a jednacím řádem JZD. Následně rozebírám některé mimoprávní normy, fakticky regulující zakládání JZD (schvalování přípravných výborů a JZD orgány KSČ). Dále zmiňuji některé teze vyhlášené na IX. sjezdu KSČ, týkající se jednotných zemědělských družstev a závěry zasedání ÚV KSČ v únoru 1950, požadující provozování společné rostlinné výroby jednotnými zemědělskými družstvy. Poměrně podrobně se následně věnuji vydání provozních řádů pro jednotlivé typy JZD, otázce jejich právní povahy a konečně obsahu jednotlivých provozních řádů. V závěru třetí části je pojednáno o přenosu kompetence Ústřední rady družstev ve věcech JZD na ministerstvo zemědělství.

V poslední, čtvrté části pouze stručně zmiňuji nejdůležitější právní předpisy a politické směrnice, ovlivňující proces kolektivizace, a to až do vydání nových vzorových stanov JZD v roce 1953.

Jádro této práce je obsaženo v části druhé a třetí, v části první a čtvrté jde jen o jakýsi stručný nástin, potřebný pro usazení části druhé a třetí do souvislostí.

Klíčová slova: zemědělství, jednotná zemědělská družstva